

SELMECEBÁNYAI HIRLAP

Egy évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér.

— Egyes szám ára 20 fillér. —
Hirdetések megállapodás szerint számíthatnak.
— Nyilttér díja sornként 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:

DR. PAULOVICIS ISTVAN

Az expediciót s hirdetésekkel illeto reklamációt a lapkezelő

Joerges Agost özvegye és fia
céhez intézendők,
hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Reflexiók.

Mi, magyarok, a mostani világhabórtól, ettől a nagy ítéletidőtől, nemzeti akaratunk tökéletes érvényesülését várjuk. Teljes tudatában vagyunk annak, hogy köz- és magánéletünk terén, a lelkek mélyén mélységes katarzist, nagy lelkitisztulást fog előidézni. Már eddig is sok önzést, sok törpéséget, elbizakodást és kicsinyhitűséget irtott ki milliók lelkivilágából s helyébe tette az önzetlen, emberséges érzést, a szív méltóságát s a bizalmat, nem az egyéni végeességben, hanem a nagy, az egyetemes eszményekben. Helyébe tette parányiságunk érzetét, nem holmi aprócesprő perpatvarral, hanem a nemzettel, az emberiséggel, az isteni gondviseléssel kapcsolatban.

A háború hatása alatt nemes, emberi eszelekvések lépnek elő onnan, ahonnan máskor az undor aljas büze érzett messzire. Embert, nemzeti, állami eszményeink új hajnalának máris hány gyönyörűségecsil-

láma tetszett föl! Hiszünk nemzeti hivatásunkban, lelkesedünk magyar voltunkért, áldozunk készségesen, élünk nagy eszményekért, örökkevelő célokért.

Gigászi küzdelmünk okával, céljával mindnyájan tisztában vagyunk. Tudjuk, hogy a világhatalom birtokosai: a nagy tengeri kalóz és Észak rémes kolosszusa ellen folyik a küzdelem, folyik az orgyilkossággal és a finoukodó hisztériával telt erkölctelenség politikája ellen. Folyik, nem azért, hogy azoknak a hatalmasoknak a helyébe lépve, hasonló önzéssel, hasonló hatalmi szóval izzunk útsorát, igazunk le nemzeteket, vessük béklyóba a világot, hanem csupán azért, hogy senkise merészljen a magunk szabadságában, a magunk boldogulásában korlátozoi bennünket. Folyik azért, hogy szünték meg már valahára a politikai képmutatás, a politikai erkölctelenség, legyen vége már a bombavető nemzetközi érintkezésnek, a francia hisztériának, legyen végük a balkáni erkölcsöknek. Folyik a magunk létéért, nemzeti önzetünk teljességéért, milliók jólétéért, nem

leigázás végett, hanem az igát nyögő nemzetek felszabadításáért.

Úgy tetszik, hogy e roppant viadalban két pártra szakad a világ. Egyik felől állunk mi, a magunk politikai és erkölcsi igazainak zászlajával s ellenünk szegi fegyverét, őh nem a muszka nemzeti önértet, nem az angol „becsületesség” s nem a francia gloire, hanem a zsarnok békecár, a bussines, a rothadó francia szellemesség, mint az orgyilkossággal telt balkáni banda pátrónusai.

Fáj nekik, hogy más nemzetben is van élni való erő. Fáj nekik, hogy az orgyilkosságot nincs kedvünk még anyagi előnyökkel is feldíszíteni. Az igazság, az erkölcs fáj nekik.

Közgyűlés.

Selmec- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros törvényhatósági bizottsága, *Icánka István* főispán elnökölésével, e hó 10-én tartotta meg augusztus havi rendes közgyűlését.

Gyuri legyintett és anélkül, hogy felelt volna, mélyet sóhajtott.

— A minap láttam egy özvegyet, nagyon elszorult a szívem, alig volt húsz éves. Matildra gondoltam, a menyasszonyom. Ha feleségül vettem volna és' eselem ... Csak tizennyolc éves ...

Megérttettem és csodálattal néztem rá.
— Nézd ezt a rózsát — szólt kis idő múlva és a tárcájából elővett egy lepréslt rózsát. Ezt adta, mielőtt eljöttem. Azt mondta, ha nehéz helyzetbe kerülök, vegyem elő, szorítsam a szívemre, ő megéri és imádkozik értem.
Megesköltta a rózsát és a szive fölé tette.
— Itt hordom, hogy kéznél legyen.

Hüvös szél kerekedett, alkonyodott. Bementünk a sátrunkba, lefeküdtünk, egyikünk sem szólt, valami megnevezhetetlen szomorúság ült a lelkünkbe.
Másnap reggel a járóőrök híri hozták, hogy nagyszámú ellenség közeledik felénk.
A parancsnok kiadta és gyors menetelésben elindultunk abban az irányba, ahonnan az ellenség jelezve volt. Nemsokára megszóltak az ágyúk és rövid, de heves tüzéségi harc után a gyalogságra került a sor.

Az oroszok erőben voltak, nekünk onnan kellett kiverünküket. Lassan haladtunk előre. Délután négy óra felé rohamra ment az ezred és rövid félórai kizúzusa után az oroszok megfuttak.

Dal.

Jelentéktelen vallomások,
Egy csomó színes semmisség,
Titok, melyet mindenki sejt már,
De oly édes titkolni még.

Pillanat, melyben akaratlan
Egymásba simul a kezünk,
Tekintet, édes, hosszú, melyre
Szívünk mélyén megrezszenkünk.

Csók, amely ott ég a nekem szánt
Hervadó jázminlevelel ...
Ti azt mondjátok rá: gyerekiség,
Mi úgy hívjuk, hogy: szerelem.

Tarkas Ömré.

⌘ kadét rózsája.

Már négy hete dübörögtek az ágyúk Galiciában. Már négy hete öntözte a meleg, piros réd a sárguló mezőket, mikor megfogott ezredünk új emberekkel egészítették ki.

Egy kis, galicjai faluban voltunk, mikor a pótlócsapat megérkezett. Fiatal gyerekek voltak egytől-egyig, arcukra piros színt festett a lelkesedés. Szembükben tüzelt a harcikedv és sapkájukon vidáman lobogott a nemzetiszíni pántlika.

A százhhoz, melyben szolgálatot teljesítettem, beosztottak többek között egy kadétot is. Szép fiú volt, nagy, ábrándos szemű és Gyurinak hívták.

Az oroszok még messze jártak. Az ezred pihent. Gyurival kiheveredtünk a napűtéses fűre és beszélgetni kezdtünk előbb hazulról, aztán a háborúról, majd másról. Beszédünkben Gyuri véletlenül az ujjamra pillantott, meglátta a jegygyűrmet, a szemembe nézett és halkán kérdezte:

— Nős vagy?

— Az. Te is?

— Még nem. Völegény vagyok. Menyasszonyom akarta, hogy esküdjünk meg, mielőtt a harctérre mennék, de én lebeszéltem róla.

— Miért? — kérdeztem meglepődve.

— Nem akartam önkretenni az életet — szólt Gyuri, egy fűszálat letépett, két úja közt forgatta és a fűszálat nézve, tovább beszélt. — En úgy érzem, nem megyek többé haza.

— Ostobaság! Hogy lehet ilyesmire gondolni? Gyuri felhúzta a vállát.

— Háború van. Az ember csak azt tudja, hogy ma él, de nem tudja, hogy holnap él-e. Egy golyó és vége!

— És a remény, a milliók vigasza?

Lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Ivánka István* főispán; jegyző: *Sztanicsay Miklós* városi főjegyző.

Jelen voltak: Altman Imre, Arthold Géza, Ács József, Árkosi Béla, Balás Hugó dr., Barlai Béla dr., Bencez Gyergely, Binder Antal, Csányi Ottó, Dobó Sándor, Dobrovits Mihály, Dutkó János, Farbak István, Ficzky Károly, Greuss János, Haverla József, Händel Vilmos, Horváth Kálmán, Jezsovits Károly, Joerges Ágost, Kapp Jakab dr., Kálich Károly, Király Ernő, Lestyánszky József, Miklós Zoltán dr., Morávek Antal, Oszwald Gusztáv, Pachmayer János, Siposs Ferenc, Székely Vilmos, Szencsics Miklós, Timkó Pál, Vértesi Tóth Imre dr., Vas Antal dr., Vojtás Máttyás, Vörös Ferenc, Zólyom Imre és Zsámbor Pál törvényhatósági bizottsági tagok.

Jelen voltak a közgyűlésen, mint vendégek, *Czobor László* országgyűlési képviselő és *Karl Kappstein* festőművész, a berlini festőakadémia tanára.

Az elnököl főispán üdvözölte a vendégeket, a megjelent bizottsági tagokat s ismert ékesen szólásával a következő megnyitót mondotta:

***Tekintetes városi Törvényhatósági Bizottság! Igen tisztelt Közgyűlés!**

A tavaly ilyentéjén kitört világháborúnak, melynek időtartamát hivatásos katonák, közigazgatás szakférfiak, nagy látókörű politikusok és diplomaták is legfeljebb pár hónapra terjedhetőknek jósolták, íme, már első születésnapj évfordulóját is túlhaladtuk, anélkül, hogy hevességéből vesztene. Sőt mi, a dicső német szövetségeseinkkel s derék török testvéreinkkel vállaltva s különösen az elsőtől a véres, nagy harcok s a közös, fényes győzelmek tüzeiben egybeforrada, erősebbek vagyunk s bizakodóbban nézünk a jövőbe, mint valaha.

Városi múlt szövetségeseink, Ivangorod a miénk. S az út mindinkább szabadabb lesz Szentpétervár felé, a medve odújához. S ha így haladhatunk tovább, remélhetjük, hogy mihamarabb onnan is kifüstpölytünk, vagy éppen belefújunk. S akkor

A győzelem fényes volt. Számítatlan foglyot ejtettünk és nyolc gépfigyvert zsákmányoltunk. Este egy kis faluban gyülekezett az ezred. Kerestem Gyurit, nem találtam sehol. Kérdésközltem: senkinek tudott róla. Már keserű sejtések kezdtek kinőzni, mikor két baka hordozóágyon hozott egy sebesültet. Odaszaladtam. Gyuri volt. Az arca sápadt volt, a szeme fátyolos.

— Mi bajod, Gyuri? — kérdeztem ijedten és lehajoltam hozzá.

— Semmi! — sottogta Gyuri. — Egy golyó — és a mellére mutatott, majd intett, hogy hajoljak közelebb.

Följé hajoltam. Kívette kebléből a rózsát, a rózsza csupa vér volt. Ajkához emelte és megcsókolta.

— Add át Matilidnak — sottogta halkán és erősen zihált. — Mondd neki, benne küldöm a lelkem ... Imádkozzék! ... Éljen és ... feledjen.

Át akarta nyújtania a rózsát, félúton visszacsuklott a karja, a rózsza kihullt kezéből és egyenesen a szívére esett ... Meghalt.

Levettem sapkámot s amint könnyes szemmel néztem az arcát, úgy láttam, mintha az ajkai mozogtak volna:

— Háború van ... Az ember csak annyit tud, hogy ma él, de nem tudhatja, hogy holnap él-e ... Egy golyó és ... vége.

— Vége! — sóhajtottam és a rózsát ott-hagytam a szívére.

Nyáry Andor.

biztat a remény, hogy e vérözön Nőégalmamba még a tél beállta előtt visszatér a világkébe olajágyával s a zivataros égen fölragyog a világszűkösség színes szivárványa.

E nagy, dicső események hatása alatt székesfővárosunk törvényhatósága, Magyarország szívéhez méltóan, hazafias dobhambással fölvetette az eszmét, hogy az ország törvényhatóságai fényes küldöttséggel járuljanak Ölelésre, a 85 éves király elé. Ezirányú átirata mai közgyűlésünk tárgysorán van.

Meg vagyok róla győződve, hogy ez a királyi-hűségében is rendületlen, hazafias törvényhatóság általános lelkesedéssel teszi magáévá ez átiratban foglalt indítványt s örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy e dicsőséges napok derűjében szeretett királyának, mint legfőbb hadurunknak, hódolatát az összes törvényhatóságok küldöttségében ő is demutalassa s a további közmelekedés életét és vért, minden javát és összes tetterejét fölajánlja.

Bécsbe megyünk, mert öreg királyunkat pátriarkai kora s legfőbb hadúri kötelességei odakölik.

De jól is van ez így. Hadd lássák az osztrákok a saját szemükhöz, hogyan szeretik, hogyan ünnepejük mi a mi atyai urakodónkat, az alkotmányos magyar királyt, míg Bécsben is. Hadd tudja az egész világ, az ellenünk szövetséget s reánk tört ádáz népek gonosz világa, hogy a magyar nemzetet sem az ő roppant hatalmak, se fenyegetések, se csábítások királyi-hűségében meg nem ingatták s az anyai ember- és vagyoni áldozatot követelő háború borzalmi és fáradsalmi hazafias lelkesedésében, harca kétségében, kitartásában meg nem törték.

S hogyha kell, hazánk szabadságáért és függetlenségéért, legfőbb hadurunk vezérlete és zászlai alatt, az utolsó emberig, az utolsó csepp vérig, az utolsó betető falatig fogunk küzdeni a harcban, a polgári foglalkozások összes mezején egyaránt.

Mert vagy leszünk szabad hazában szabadok és magyarok, vagy mind elmergünk vízbe, a szebb, a jobb, a szabad, örök hazába ... *

A főispán lelkes megnyitóját éljenzéssel, nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés s *Farbak István* miniszteri tanácsos, biz. tag ajánlatára elhatározta, hogy egész terjedelmében jegyzőkönyvben örökíti meg.

A polgármester havijelentése szerint a városi háztartás és közigazgatás folyó évi július havi állapota akadálytalan és rendes volt.

A közgyűlés tudomásul veszi a belügyminiszter rendeletét, melyben a törvényhatóságok gabonaszükségletének beszerzésében követendő eljárás szabályozza.

A rendelethez *Farbak István* miniszteri tanácsos, biz. tag szólal hozzá s hosszabb beszédben fejtegeti, hogy a szükséges listamennyiség és a kormány rendeletben megszabott gabonamennyiség között óriási a különbség. A kormány mintegy 200 vagon gabonát helyez kiállításra, a városnak pedig körülbelül 400 vagon lisztre van évenkénti szüksége. Így, ha beáll a hiány, a szükséglet sehonnan sem tudja a város beszerezni. Ki kell tehát pontosan mutatni, mennyi a város lisztszükséglete s a hiányzó mennyiségért a kormányhoz kell folyamodni. Nagy bajt lát abban is, hogy a kormány a lisztnék csak a nagyban való maximális árat határozta meg, a kicsinyben való eladásban pedig teljesen az eladó önkényének teszi ki a fogyasztókörzősséget. Irjon fel tehát a törvényhatóság a kormányhoz, hogy állapítsa meg a kicsinyben való liszteladás árat vagy bízza a megállapítást a törvényhatóságokra. Rendezni kell ezt, mert eladónak, vevőnek egyaránt érdekében áll.

Szóvá teszi azután a piacon tapasztalható élelmiszeruzorát. A piacon az eladó annyit kér

az árújéért, amennyi neki tetszik. Kartelben vannak az eladók s minden törekvésük arra irányul, hogy a közönséget minél jobban kiszípolozzák s különösen a fixizetésből élő emberek megélhetését elviselhetetlené tegyék. Elismeri, hogy a rendésor eléggé erélyes, de eljárásának nincs foganatja, mert ha az a rendőri közeg elfordul, minden a régiiben marad s az elárúsító megint csak annyit kér, amennyit akar. Hatóságilag kell a piaci élelmiszek árait szabályozni s az árakat táblára kifüggeszteni, hogy a közönség az árakat illetőleg teljesen tájékozva legyen. Ebben az esetben azonban az a veszedelem fenyegetheti a város közönségét, hogy az elárúsító nem jön Selmebányára, hanem oda megy, ahol árúját jobban értékesítheti, drágábban adhatja el. Erre nézve azt javasolja, lépjen érintkezésbe a város tanácsa a környékbeli városok vezetőségeivel s közösen állapítsák meg a piaci élelmiszerek maximumis árait.

Horváth Kálmán kir. tanácsos, polgármester a felszólalásra adott válaszában jelenti, hogy épen most kezeltet le a belügyminiszternek egy rendelet, melyben a város polgármesterét bízza meg az összes élelmiszerek maximumis árának megállapításával. De csinyján kell vele bánni. Ennek a rendeletnek a megvalósítását úgy gondolja kivethetőnek, hogy átír Hont, Bars és Zólyom vármegyék alispánjaihoz s felkéri őket, lépjenek a várossal trösztbe s együttesen állapítsák meg az élelmiszerek árait. Selmebányán azonban mindenesetre valamivel nagyobb árakat kell megszabni, mint máshol, mert ha pl. Zsarnócán valamely élelmiszerért annyit kap az eladó, mint Selmebányán, sohasem fog vele ide felfáradni. — Ami a felszólaló másik megjegyzését illeti, hogy miért van a városnak 400 vagon lisztre szüksége, a polgármester kijelenti, hogy Selmebányán vagy 10-12 kőszög lakosai vásárolnak lisztet, mindazok, akik Selmebányára járnak piacra, napszamba, bányába és erdei munkákra. A város tehát 400 vagon lisztet kér a kormánytól s kérését a fölterjesztésben fogja megokolni.

Több rendbeli zároszámadás jóváhagyásának tudomásul vétele után elhatározta a közgyűlés, hogy a Nemzeti Áldozatrakészség Szobrán leendő elhelyezés végett, 200 K költséggel megrendeli a város nagy címeres lemezét, a pikkelyes lemezek megrendelhetése végett pedig gyűjtőleveket köröztet a város közönsége körében.

Ő s. és kir. apostoli Felségét, születésének 85-ik évfordulójára alkalmából, az ország összes törvényhatóságai díszküldöttségben üdvözlik. A közgyűlés a díszküldöttségben való részvételre, *Ivánka István* főispán vezetésével, *Czobor László* országgyűlési képviselőt, *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármestert, *Farbak István* miniszteri tanácsost, *Händel Vilmos* honti ev. főesperest és *Haverla József* plébánost kéri föl.

Két átiratnak tudomásul vétele után kimondja a közgyűlés, hogy Sáros és Zempén vármegyék háború-sújtotta községeknek a segítségére a Gerhardt-alapból 200—200 K segítséget engedélyez.

Elfogadja a közgyűlés az 1916. évi favágási tervet s tudomásul veszi Vihnyefürdő gondnokának július havi jelentését.

A belabányai r. k. iskolaszék az Öldinger-alapítványból fenntartott belabányai r. k. leányiskola s a vezető tanítónővének számára tűzfűtést kér. — A közgyűlés, 1915. szeptember 1-től, további egy évrre, 60 m kemény tűzfűtést engedélyez s a tanácsot a további intézkedések megtételére utatja.

Mivel Selmebányán elegendő számú elemi iskolai tanuló nincsen, kimondja a közgyűlés, hogy a belabányai egyik tanító állást, további intézkedésig, megszünteti, illetőleg *Lányi Károly* tanító elhatározásával megüresedett tanítói állást

nem tölti be és a belabányai r. k. főiskola valamennyi osztályának az osztatlan tanításával *Czelder József* tanító bízza meg.

Zólyom Imre tb. városi tanácsos, erdőmester, a VIII. fizetési osztályból a VII. fizetési osztályba való helyezése ügyében, a városi tanács véghatározata ellen a közgyűléshez fellebbez. A közgyűlés a tanács határozatát jóváhagyja és, **Zsimbor Pál** biz. tag javaslatára, **Zólyom Imre** tb. városi tanácsosnak, erdőmesternek, a városi erdőszéket s a társadalom terén kifejtett, kiváló tevékenységéért elismerését nyilvánítja. Mivel **Szekély Vilmos** biz. tag a törvénynek azt az intézkedését, hogy a főiskolát végzett, főiskolai oklevéllel bíró szakemberek a kevésbé képzetekkel vagy egyéb oklevéllel bírókkal szemben hátrányt szenvednek, sérelmesnek tartja s az 1912. évi 58. t.-c. erre vonatkozó rendelkezését módosítandónak véli, kimondja a közgyűlés, hogy alkalmas időben módosító föltérjesztést intéz a kormányhoz.

Donner Anna selmecbányai lakos és a tanács a háza mögött bedőlő galogótt helyreállítására kötelezte. Ez ellen a határozat ellen a közgyűléshez fellebbez. — A közgyűlés a fellebbezést elutasítja.

Az elnökök főispán a közgyűlés jegyzőkönyvének a hitelesítésére augusztus 14-ének délután 4 óráját tűzi ki, hitelesítőül, a tanács tagjain kívül, **Bencez Gergely**, **Dutkó János**, **Kirády Ernő**, **Lestyánszky József**, **Oszwald Gusztáv**, **Pachmayer János** és **Vojtás Mátyás** törvényhatósági bizottsági tagokat jelöli ki s a gyűlést délután 5 órakor bezárja.

A tejkérdés megoldása.

Irlta: **Plochmann Emil** m. kir. főállatorvos.

Élelmiszereink sorában a tej nem foglalja még el az öt megjelölt helyet. A tej nemcsak a legelterjedtebb és a legalkalmasabb, hanem a legolcsóbb élelmiszer is, melyel jelenleg rendelkezünk. Tekintve ugyanis rendkívül tápláló értékét és olcsóságát, tápláló értékegyesége jelentékenyen kedvezőbb, mint a többi élelmiszer.

Ha megmondodjuk, hogy a tej a csecsemők és gyermekek számára nélkülözhetetlen élelmiszer és a mesterségesen táplált gyermekek számára, a szoptatni nem tudó anyák miatt, folyton növekedik, csodálkozunk neki, miért nem méltatták a tejet eddig több figyelemre.

Mint sok mindenen, ebben a tekintetben is Németország volt a kezdeményező. A nagymértékű csecsemőhalandóság okait kutatva, ráakadtak, hogy a halandóság, a szoptatni nem tudó anyák és a szociális viszonyok mellett, főképpen a tehéntej rossz minőségének tudható be. A gyermekhalandóság ellen való küzdelem az utóbbi években az általános érdeklődés középpontja lett s minden ügykezelő odairányul, hogy, különösen azoknak a csecsemőknek és gyermekeknek a számára, akiknek a tehéntej az egyedül és pótlathatatlant táplálékuk, hibátlan és kifogástalan tej termeltesse.

A tej a legnehezebben kezelhető élelmiszer, mely a fejtéstől a fogyasztásig annyiszor ki van téve a beszennyeződésnek, hogy az egészségre hárthatatlan károsás válhatik.

A tejgyártás terén az utolsó években dicsőretremelő szorgalommal végzett tudományos vizsgálatok behonyoltották, hogy minden ügykezelő oda kell összpontosítani, hogy a tej egészséges teheneiktől, lehetőleg aszeptikus módon nyerssekk s hogy az egészségre ártalmas tej forgalomba ne jöhessen.

Németországban szigorú ellenőrzés alá helyezték a tejfőstehenek egészségi állapotát, a tejkezelését és ápolását, továbbá a fejtést, a tejközelést és csekély költséggel, gondos tisztasággal el-

érték, hogy a csecsemőhalandóságot a minimumra redukálták. — A főiskolák tantervébe már néhány éve felvették a tejgyártásra vonatkozó előadásokat és gyakorlatokat s a tudományos vívmányok gyakorlati eredményei a fejtés, a tejkészítés, a csecsemőtáplálás, a tejellenőrzés, a tejkereskedés terén gyökeres átalakulásokra vezettek.

Évek óta elismert tény, hogy a tej közvetítésével ragadóbetegségek: tifusz, skarlát, diftériusz, tüdőgümőkör stb. is elterjedhetnek, nem is említve a különféle alakban fellépő gyomor- és bélbántalmakat, melyeket az egészségtelen tej élvezete idéz elő, különösen a csecsemőknél.

A tejnél három követelmény jöhet tekintetbe: olcsó legyen, ne legyen hamisítva s ne legyen ártalmas az egészségre.

A nálunk közfogyasztásra kerülő tej, sajnos, e követelmények egyikének sem felel meg. A tej ára évről-évre emelkedik; a hamisítás újszólóval állandó rovata lett a napisajtónak; de legrosszabul vagyunk a tisztaság tekintetében. Ami ugyanis a tisztaságot (orvosi értelemben véve) biztosítaná: a tej termelésének a helyén való ellenőrzés törvényben szabályozva egyáltalában nincsen. Szóval a mi tejkünk ezidőszerint drága és rossz.

Törvényes intézkedésekre nálunk még sokkal nagyobb szükség volna, mint másutt, ahol az emberek lelkiismerete elég garancia arra, hogy a tejet ne hamisítsák. Nálunk, sajnos, ez a lelkiismeret nagyon is tág és hézagos. Pedig milyen egyszerű volna ezeknek a visszás állapotoknak a megszüntetése! Egyszerűen utasítani kellene Németországnak erre vonatkozó összes intézkedéseit.

Németországban nemcsak törvényes intézkedések és városi szabályrendeletek biztosítják a jó tej közforgalomba való hozatálát, de a meztel gazdát már a szakképzettség, hygienikus érteke és lelkiismerete bírja arra, hogy, a maga jószántalából, a saját érdekeinek az előmozdítására, kifogástalan tejet termeljen. — Hol vagyunk mi még mindezeketől!?

A tej hamisítása rendszerint háromféle módon történik: vívezéssel, ártalmas anyagok hozzáadásával és lefőléssel. Az első és a harmadik esetben a tej táplálóértéke csökken, a hamisításnak az a módja azonban az emberi szervezetre egyébránt nem ártalmas. A második esetben azonban életveszélyes is lehet. Nem említem meg azoknak az ártalmas anyagoknak a sokféleségét, melyekkel hamisítani szokták a tejet, egyszerű, mert a felsorolásuk egy cikk keretében nem férne el, másrészt nem óhajtom megrémíteni a közönséget. Vannak a hamisításra szolgáló anyagok között undort keltő anyagok is s jobb az ilyesmikről nem tudni.

A tejhamisítást nálunk is kezdik némileg földözni; igaz, hogy egyelőre inkább — papíron, mint a valóságban s ami a legfeljebb, az erre vonatkozó büntetések ellen csekélyek, hogy mellettük a lelkiismeretlen tejtermelőnek nagyon is érdemes a hamisítást tovább is folytatni. Félrendszabályokkal nem érünk célt. Németországban a tejhamisítót becsukják, nálunk egy pár koronával el van intézve az ügy.

Mik volnának a jövő feladatai, hogy ezek a visszás állapotok megszűnjenek?

Külföldi városok mintájára, minden nagyobb fogyasztó-központban, elsősorban a városokban, tejtisztogatóüzemeket kellene beszerezni. Ezek, igazán csekély költséggel, a berlini Hauptner-cégnél szerzethetők be, az u. n. »Argus« tejjellenőrzőcserekrények, 8 db szerszámmal. Ennek segítségével az illetékes szakközvet rendszeres tejjellenőrzéssel kellene megbizni. A tejhamisítót, ha ártalmatlan anyagot kever a tejsze, pl. ha vízei vagy lefőltözi, ami az u. n. tejmérővel könnyen kimutatható, érzékenyebb pénzbüntetéssel, ha pedig a tejet az emberi egészségre ártalmas módon praeparálja, szabadságvesztéssel kellene büntetni. A

tejkereskedést az egész vonalon bizonyos módon és mértékben kellene szervezni. Vannak ezidőszerint vidékek, ahol a hiányos közlekedési viszonyok miatt, tébődség van, a termelő nem tudja a tejet értékesíteni, míg másutt, főképpen a városok közelében, állandó a tejihiány. Ennek a kiegyenlítésére volna a megalkantató vidéki tejszövetkezet feladata.

Reméljük, hogy a háború-okozta rengeteg emberanyagvesztés után, amidőn a még megmaradó emberélet fenntartása és fejlesztése elsőrendű államcél lesz, az intézőkörök az eddigénél nagyobb gondot fognak fordítani arra, hogy a lakosság az ártalmas élelmiszerek élvezetével meg ne tizedeltesse a jóval szigorúbb hatósági ellenőrzés alá fogják helyezni mindezeknek a cikkeknek közforgalomba való bocsátását.

HIREK.

— **Őfelsége születésnapja és Szent István napja.** Augusztus 18-án, Őfelsége 85-ik születésnapján, a plébánia-templomban, délelőtt 9 órakor, ünnepi hálaadó istentisztelet lesz. Az istentiszteleten résztvesznek az összes hivatalok, hogy a nagydökhöz mindenben méltó módon ünnepeljük meg a legalkotmányosabb magyar király születésnapját.

Augusztus 20-án, Szent István első magyar királyunk ünnepén, 9 órakor magyar szentbeszéd, utána nagy szentmise lesz a plébánia-templomban. Az ünnep előestéjén félóra harangozás van országsszerte elrendelve.

— **A plébánia-templom búcsúja.** Augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján, a selmecbányai r. kath. plébánia-templomban búcsúünnep tartanak. Az ünnepen az istentiszteletek sorrendje a következő: reggel 6 órakor csendes szentmise, 7 órakor énekes mise, tótnyelvi szentbeszéddel, melyet **Havathy József** istvánházi plébános mond. 9 órakor magyar szentbeszéd, mondja **Várnai Béla** besztercebányai egyházmegyei áldozó pap. Utána ünnepi nagymise, 11 órakor csendes szentmise.

— **Katonai kinevezés.** Őfelsége, a király, **Ertl János** dr. szolgálatonkívüli viszonyban levő főorvos ezredorvossá, **Simay Caesar** gödöllői m. kir. adóhivatali pénztárost, volt selmecbányai kir. adóhivatali ellenőrt, szolgálatonkívüli hadnagoyt, a gyalogságnál előbb viselt tiszti rendfokozatába hadnagoyt nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Svehla Ervin** dr.-t, az igazságügyminiszteriumban alkalmazott bírósági jegyzőt, **Svehla Gyula** miniszteri tanácsos, volt selmecbányai bányaigazgató fiát, miniszteri fogalmazóvá nevezte ki.

— **Kitüntetés.** Őfelsége, a király, **Vojtás Árpád** m. kir. erdőmérnöknek, **Vojtás Mátyás** selmecbányai kir. kath. főgimnázium tanár fiának, az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül, a Signum Laudis s az olcsósztályú nagy ezüst vitézségi érmet adományozta.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Selmec és Belabánya szab. kir. bányaváros közigazgatási bizottsága, **Tóinka István** főispán elnöklésével, f. hó 11-én tartotta meg augusztus havi rendes ülését. Jelen voltak: **Arthold Géza** közigazgatási tanácsos, árszavadi elnökhelyettes, **Balás Hőgy dr.** tiszti főügyész, **Draskóczy Jenő** kir. műszaki tanácsos, **Horváth Kálmán** kir. tanácsos, polgármester, **Kegey Sándor** kir. tanácsos, pénzügyigazgató, **Lipsey Ervin** dr. kir. főügyészhelyettes, **Pálfi Péter** kir. tanfelügyelő, **Sztancsics Miklós** főjegyző és **Vörös Ferenc** tb. főjegyző, továbbá: **Farkasy István**, **Händel Vilmos**, **Hornyacsék István**, **Oszwald Gusztáv** és **Rauchbauer József** dr. választott bizottsági tagok. Távolmaradását igazolta **Kapp Jakab** dr. tiszti főorvos.

Az egyes szakreferensek jelentéseinek meghallgatása után felebbeszéket és folyóügyeket tárgyalt a bizottság.

— **Hósi halál.** *Roska Jakab* másodéves erdmérműkhallgató, a cs. és kir. 50. gyalogezred tartalékos zászlósa, folyó h 1-én, az Lvangorodtól nyugatra vívott ütközetben, hósi halált halt.

— **Ifjúsági műkedvelő előadás.** A selmecbányai kir. kath. főgimnázium és a liceumi főgimnázium helybeli növendékei s néhány úriúrnak a múlt vasárnap, az új liceumi épületben, a Vöröskeresztyleg selmecbányai választmányja és a selmecbányai elesett katonák özvegyei és árvaivá járvára, kedves és szépen sikerült műkedvelő előadást rendeztek. Elsőnek *Pollák Margit* lépett a színpadra; csengő-hangon szavalta el az »Erszébet királyné emléke«-s költeményt. Az előadás egyik-legsikerültebb száma volt a »Moni, a sebesült«-s alkalmi víg genekpét, melyet *Pollák Margit*, *Rausz Mihály* és *Zsámbor István* adott elő. *Kovács Annuska* Makai Emil: »Izú kisasszony«-s monológiát adta elő, szépen és kedvesen. Az »Árkádia«-s dráma szereplői híven adták a szereplés ismert alakjait: a kegyetlen királyt, a mezei herceget s a pástorleányt. A következő szám *Zsámbor Pál* »Veronka levele«-s verse volt. *Barlai Dalma* a »Monológ-ot«-szavalta elő, biztosan, egyenesen, rutinosan fellépett. A »Rügyfakadás«-s dialógusban *Rausz Mihály* és *Barlai Editke* játszott, nagyon kedvesen. Az »Egyes számban nem lehet«-s verset szintén *Barlai Edit* adta elő. »A lazaráruló«-s alkalmi színmű volt az előadás legnívósabb, legszebb száma, melyben különösen *Zsámbor István* tűnt ki, de a többi szereplő is kiválóan jelezte helyét. *Rausz Mihály* a »Papanek«-s kuplét énekelte el, általános derűltség közén. A kedves előadás a Himnusz eléneklésével végződött.

— Az előadásban befolyt jegyekből 90-40 K, felüljuttatásból 112-60 K, összesen 203 K. Költség volt 6-22 K, tiszta jövedelem 196-78 korona.

Felüljuttatott: Grillusz Emil 4 K-t, Szolár Lajosné 3-80 K-t, Tettamanti Jenőné 3-40 K-t, Herrmann Miksáné 3-10 K-t, Rappensberger Vilmos, Hoznek Gyula, Szever Jánosné 3-3 K-t, Buchna Vilmos, Häpdel Vilmos, 280-280 K-t, Farkaby István 170 K-t, Baán Elemér és neje 2-10 K-t, dr. Barlai Béláné, Barlai Béla dr., Balás Hugó dr., Bálnth Nándorné, Fodor László dr., Kapp Jakab dr., Haveria József, N. N., Zsámbor Pál, Zsák Győző, Rauchbauer József dr., Zsitvay János 2-2 K-t, Engel Zsigmond, özv. Hlavacek Andrásné, 1-70 K-t, Vitális Károly és Sándor 1-60 K-t, Janók Sándor, Rakásyné Samu, özv. Remenyik Károlyné, Schelle Róbert 1-40-1-40 K-t, Borhegyi István, Füzely Károlyné, Fekete Zoltánné, Király Ernő, N. N., Suhajda Lajos, Szever Pálné, Vadás Margit 1-10-1-10 K-t; a büfeten: Ernst Zsigmond, Grohmann Gyula, özv. Gáspár Jánosné, Koyács E., Lajos, Novák József, Oszvald Gusztáv, Réz Géza., Ulicsny Eugénia, Weiner Lipót, Weisz Simon., Kövessi Ferenc 1-1 K-t, Krippel Mária, N. N. 90-90 f-t, Kövesi Antal 80 f-t, Finkelstein Alajos, Joerges Henrika, Jacsóy László, Lander Irén, Longauer Nándor dr., Milenovich György, Krutkovszky Erzsike, N. N., N. N., Papp Gyúró 70-70 f-t, Sümegh János, N. N. 60-60 f-t, özv. Kuti Istvánné, N. N., N. N., Röczey Jenő, Vas Antal dr. 50-50 f-t, Balázs Évike, Chrien Gyula, Gerenc Pista, Huzsmann Déláné, Holzapfel Józsefné, Kachelmann Farkas, Kaurics Sándorné, N. N., N. N., Láng Aurél, Surjanszky Kálmán, Schramek Lajos, Szeki Jánosné, Szeki Jancsi, Turcsán Jánosné, Walek Károly dr. 40-40 f-t, Dukács Gyula, Neczpál Zsuzsi, Pogány Béla, Rosenthal Bandi 30-30 f-t, Künzler Jánosné, N. N., Rausz Margit 20-20 f-t, Barth Lászlóné, Reményi Sándor, Unger Anka, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N. 10-10 f-t.

Hálás szívvel mondanak a szereplők köszönetet a felüljuttatóknak s mindazoknak, akik az előadás sikeréhez hozzájárultak. Így különösen *Suhajda Lajos* tanár úrnak, a terem átengedéséért, *Sümegh János* kereskedő úrnak, a színpad felállításáért és a díszletek kölcsönzéséért, a *Joerges Ágost* özv. és *Fia* cégnak, a meghívók ingyenes nyomásáért, *Mohár János* fodrász úrnak, a szereplők művészi maszkírózásáért, *Schramek Lajos* festő úrnak, a műsor festéséért és *Lengyel Samu* pedellus úrnak, az előadás körül kifejtett fáradozásáért.

— **Hósi halál.** *Lupták József* telepfői földműves, a cs. és kir. 26. gyalogezred tartalékos közbizé, az északi harcokban kapott súlyos sebesülése következtében, folyó h 8-án, a selmecbányai városi kórházban hósi halált halt. Holttestét Telepfőre szállították s az ottani r. k. temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **Hósi halált halt és eltűnt selmecbányai katonák.** Az esztorgomi cs. és kir. 26-ik gyalogezred parancsnokának hivatalos értesítése szerint a hadbavonult selmecbányai illetőségű atónák közül hósi halált halt: *Jahn József* és *Mráz János*; eltűnt: *Stepia János*, *Goldschmid Jenő*, *Fábián Márton*, *Feigl József*, *Doletina János*, *Czibula József*, *Benyó Jakab*, *Benyó János*, *Blahut József*, *Bernát József*, *Kripler Győző*, *Kovács István*, *Lupták József*, *Miertusz Béla*, *Müller Ferenc*, *Mollek Vilmos*, *Oszvald Ignác*, *Pflaur Nándor*, *Szeák János*, *Schmidtberger Ferenc*, *Tokár Pál*, *Waltner Ferenc*, *Weisz Vilmos*, *Zrebeny Csiri*, *Horák István*, *Miertusz Albert*, *Dömötör József*, *Haskó Antal* és *Schajmer József*.

— **Újabb sebesültek Selmecbányán.** Folyó h 9-én, a komáromi csapatkórházból, újabb 34 sebesült katonára érkezett Selmecbányára. A vasúti állomáson *Óváry Dezsőné*, *Wagner Kálmáné*, *Wetzler Mórné* és *Sipos Ferenc* vendégelték meg a katonákat, a városba pedig *Zólyony Imre* tb. városi tanácsos, erdmester, *Barna Danóné*, a város, a gázgyár, a költőgyár és *Stanga Albert* szállították fel őket. A város hatósága 12 katonát a bányász-kórházban, 22 katonát pedig a Vöröskeresztyleg szűkségkórházaiiban helyeztetett el.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Kápsz János* selmecbányai lakost a selmecbányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvétséghez ideiglenes minőségű pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

— **A sebesült és beteg katonák megvendégelése.** A Vöröskeresztyleg selmecbányai választmányja, Öfelsége születésnapjának és Varsó elestének a megünneplésére, a közönség adományaiból megvendégeli a selmecbányai kórházakban ápolat sebesült és beteg katonákat. A gyűjtést az egylet részéről főként hölgyek végzik s kérjük a közönséget, hogy erre a célra akár pénz, akár terményeket adományozni sziveskedjék. A megmaradó összegből felhíveműket vásárol az egylet a katonáknak. — Az ünnep részletes programja még nincsen összeállítva, annyit azonban már most jelezhetünk, hogy a vacsorát, szép ünnepség keretében, e h 17-én, délután 4 órakor, a városi vígadó kertjében fogják megtartani. A szabadban színpadot fognak fölállítani s énekekkel, zenével, szavallattal, tréfás dolgokkal stb. fogják a katonákat mulattani. Belépőjű nincsen s felöltöttek, gyermekek, mindenkit szívesen lát a Vöröskeresztyleg. A főrendezett *Zólyony Imre* tb. városi tanácsos, erdmester, az egylet titkára végzi, a vizgalmi részet *Szekely Vilmos* bányatanácsos, bányásziskola-igazgató, *Becker Nándor* és *Suhajda Lajos* lie. főgimn. tanárok rendezik, az előadást *Pogány Béla* rendőrtiszt és neje intézi, a helyiség díszítését pedig *Schwett Lajos* városgazda eszközli. A részletes programot plakátokon fogja az egylet közzétenni.

— **A Selmeci Vadászyleglet közgyűlése.**

A Selmeci Vadászyleglet, *Jezsovic Károly* kir. tanácsos elnökletével, július 23-án tartotta évi rendszeres közgyűlést. A választmester jelentése szerint az elmúlt évben 154 drb vad került területkre: 7 őz, 42 nyúl, 1 császármadár, 29 fogoly, 14 róka, 2 nyest, 35 kőbor eb, 16 kőbor macska és 8 egyéb ragadozó. A közgyűlés, a vadállomány kímélése végett, elhatározta, hogy a vadászatot csak október hó elsején kezdi meg s hogy a sobőhegyi, a hídeghégyi és györgyvári részeket teljesen tilalmazzá. Kimondotta a közgyűlés, hogy, a terület csöklyőségére való tekintettel, új tagokat egyelőre nem vesz fel s hogy a hadbavonult tagokat a tagsági díjak fizetése alól fölmenti.

— **Adományok a Vöröskeresztylegletnek.** A Vöröskeresztyleglet selmecbányai választmányja javára az elmúlt héten a következők adakoztak: a városi kórházulap pénztára (a katonák temetésére) 16-40 K-t, *Kalmár István* és leánya (a katonák temetésére) 2 K-t, *Szekely Vilmos*né 6 K-t. Gyermekszínleladásból 98-39 K gyűlt be. A szíves adományokat hálásan köszöni a választmány elnöksége.

— **Segítőakció.** Hadbavonult katonáink visszamaradt családtagjainak a segítésére szánt alapha az elmúlt héten a következők adakoztak: a m. kir. dohánygyári munkások (negyvenketedik gyűjtés) 5-01 K, *negyvenharmadik* gyűjtés 7-64 K, 12-65 K-t, az alsó rózsaucai ifjúság (az aug. 8-án rendezett színelőadás jövedelmének a fele) 98-39 koronát.

A Vöröskeresztyleglet szűkségkórházainak a fenntartására a kötő- és szövőgyári munkások 5 K-t adakoztak, a városi kórház részére a kötő- és szövőgyár 24 pár barisnyát adományozott.

— **Adományok a kórházaknak.** A Vöröskeresztyleglet selmecbányai szűkségkórházainak, a sebesült és beteg katonák számára, az elmúlt héten a következők adományoztak: *Engel Zsigmond* 2 szappant, 3 körömkéft, *Chrien Mariska* 3 tüköt, karalábét, salátacekét, *Révay Adolf* 8 l. tejet, *Ulicsny Eugénia* (Rozsnyó) 16 üveg sört, *Philadelph Mórné* 15 kg. zöldbabot, *Mazur Katarina* zöldséget, *Sztankay Ferenc*né málnaszörpöt, *Csemery Istvánné* 500 cigarettát, *Gödfusz J.* 14 l. tejet, *Szentistvány Gyuláné* 5 l. tejet, *Kusik János* 1 l. tejet, *Lupták Györgyné* 1 l. tejet, *Palkó Pál* 6 l. tejet, *burgonyát*, *Makvák Miklóné* 25 pár virsli.

A városi kórházak: *Rappensberger Vilmos* 200 cigarettát, *Immerblum Károly* 2 kg. túró, 100 cigarettát.

— **Erdőőri és vadőri vizsgálatok.** Az idei őzei erdőőri és vadőri szakvizsgálatokat október h 18-án és a rákövetkező napokon fogják Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécsét és Szombathelyen megtartani. Azok, akik az erdőőri vagy vadőri vizsgálatot le akarják tenni, kellően fölszerelt kérvényeket, 1915. szeptember 30-ig, ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, amelynek a székhelyén vizsgáznai akarnak.

— **Az erdőzeti államvizsgálók figyelmébe.** *Horváth Sándor* miniszteri tanácsos, az erdőzeti államvizgálobizottság elnöke, felhívja azokat az erdmérműkijelölteket, akik a folyó év őszén erdőzeti államvizsgálatot akarnak tenni, hogy kellően fölszerelt kérvényeket, legkésőbb 1915. szeptember h végéig, a földművelésügyi miniszternek l. A főosztályának címére (Budapest, V., Zoltán-utca 16.) bérmentve küldjék be. — Az erdőzeti államvizgálatra való beocsátásra ez alkalommal, kivételesen, azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálatra, a vizsgálat idejéig számvátva, a két évet nem éri el, ha igazolják, hogy a megkívánt kétévi gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiány önhibájukon kívül, valamilyen, a háborúval kapcsolatos, méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

— **Tirol fegyverben.** A selmecbányai Apolló mozgószínház, a helybeli Vöröskeresztgyűlés javára, folyó hó 18-án elsőrendű előadást rendez. Legfőbb része a „*Tirol fegyverben*” című dráma, mely megkapó s remek képeken mutatja be a tiroliai világségét. Továbbá „*Hindenburg szabója*” aktuális kitérő vizjáték. A nemesecsi, rendkívül érdekes és szórakoztató előadást a közönség szíves figyelmébe és meleg partfogásába ajánljuk.

— **A háború áldozatai.** A Vöröskereszt kimutatása szerint a világháborúknak eddig 8.831.000 áldozata van. Ebből a németek 432 ezret, a monarchia 341 ezret, a franciák 444 ezret, az angolok 116 ezret, az oroszok 763 ezret vesztettek halottakban. Ez összesen 2.146.000 halott. A könnyebb sebesültek száma a németeknél 760 ezer, a monarchiánál 618 ezer, a franciáknál 718 ezer, az oroszoknál 1.500.000, összesen 3.781.000. A németeknek 97 ezer, a monarchiánál 83 ezer, a franciáknak 439 ezer, az angoloknak 49.000, az az oroszoknak 482 ezer súlyos sebesültük van. Foglyul 233 ezer német, 183 ezer osztrák-magyar, 495 ezer francia, 83 ezer angol és 770 ezer orosz katona esett. Ebbe a számba a június végén és július első felében történt veszteségek nincsenek beleszámítva.

— **Távírtávlatos orosz hadifoglyokkal.** Ezentúl az Oroszországgal való kölcsönös forgalom hadifoglyoknál szóló vagy lőfűk eredő táviratok sürgős táviratokként és fizetett válaszal is felelődhök.

— **Felvételi az Országos Színművészeti Akadémiába.** Az Országos Színművészeti Akadémia, az előkészítő-osztályba, szeptember 19-én, 10-én és 11-én, az Akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember hó 13-án. délután 3—5 óráig, lesznek beíratások. A felvételhez megkövetelik: a) színpadias, csinos alkat. b) tisztakeltű, cseggő hang. c) kifejtett testalkotás mellett (erről az intézet orvos ad véleményét) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál (ezt hiteles okirattal kell bizonyítani). d) anyni műveltség (és iskolai képzettséggel való bizonyítvány), amennyel e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen magyar nyelvtan alapos ismerete. e) szívből vagy gyámi beleegyezés. f) erkölcsi bizonyítvány. A jelentkezés növekvő elősége és törvényes nevén iratkozhat be. Bővebb értesítést késséggel ad az intézet igazgatósága (Budapest, VIII. Rákóczi-út 21. II. em.)

— **A visszavonulás stratégiája.** Most, amikor az oroszok kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek, hogy hadseregeik tisztességes visszavonulását biztosítsák, világszerte sokat emlegetik a visszavonulás stratégiáját. A német hadseregnek is volt egyszer már alkalma döntő, nagy csata, a marnei csata után visszavonulni. Ennek zseniális megvalósításáról ír a Nagy Háború most megjelent legújabb füzeté. Az új füzet már a 20-ik és számos érdekes kép illusztrálja. Két műmelléklet is van benne: A füzet ára 40 fillér s lapunk kiadóhivatalának kapható.

— **A rokkant katonák kenyérkeresete.** Mi lesz a rokkant katonákkal, csonkakkal, békának a háború után? Erre a szomorúan agazgó kérdésre vizsgálatosan és szinte felvidámítottan válaszol egy most megjelent s a legszélesebb népszerűsége is számottevő füzet, mely példák, képekkel mind a 47 lapján azt bizonyítja, hogy a rokkant, béna-csonka ember nem koldús, nem nyomorék, hanem, ha maga is akarja, megkísérli mások is segítenek rajta, egészen önérzetes, munkabíró, munkára képes, hasznos tagja lehet a társadalomnak és a maga családjának. A félkeze, fél lábú, vagy egészen lábatlan katonából, becsületes, tisztas munkával, dolgozva, pénzkereső ember válhat. A hősök nem szorulnak kegyelem-kenyérre.

Amputált vagy másképpen rokkantakká vált

katonák és ipari munkások egész megható sorozatról mutatja ki ez a könyvecske, miképpen tanulhatnak meg balkezeléssel írni, félkezesül galudni, lenni, esztendőzni, kosarat vagy gyékényt fenni, varrógépen dolgozni s mimódon képezhetik ki magukat a lábatlanok a székfőzésben, asztalosságban, lakatosságban, fényképszetben, bőrpárbán, könyvkészletben stb. Vannak rokkantak, akik még a szobrászatban, az építészeti rajzolásban, az órásmesterségben, a szőnyegmunkában, sőt a festészetben is elegendő tökéletességre érhetnek. Természetesen, kinek mire van hajlandósága, testi és szellemi ereje; meg aztán, hogy orvosi segítőeszközökkel kit minő munkára lehet alkalmassá tenni.

Érroll beszél, bő részletességgel, ez a kis művecske, melyet egy megelészű, nemesen gondolkó, magyar főúrnó: gróf Bethlen Balázsné, Jósika Beatrix bárónő ültetett át németből magyarra s alkalmazott magyar viszonyokhoz. Címe: Rókkant katonáink jövője. Szerzője Biesalsky Konrád Jr. orvostanár, a nagy Németországból, ahol már békéidőn, a háború előtt is 221 műteremmel gondoskodtak a rokkantaknak 51 szakmában való oktatásáról. A németek ebben is hétértékesen csizmában jártak előttünk. Mi most hát ne kulogoljunk, hanem siessünk utánuk társadalmi segítséget is s érjük utól őket, ahogyan már együtt, egy vonalban, egyforma hősiességgel harcolunk velük a csatamezőn. A Bethlen grófnő magyar szívével németből magyarra átvárászt kis tündérmesekönyv önbizalmat, életkedvet önt, ha elolvassák, csonka-béna katonáinkba. De egyáltalán lelkedést, érdeklődést és áldozata készségeit is támaszthat a társadalom minden rétegében azok iránt a hősök iránt, akik érettekn harcoltak. A kis könyvecske, melynek az élére Tisza István gróf miniszterelnök és Lumniczer dr. irtak ajánló előszavakat, méltó minden művelt ember előlvasására és terjesztésére. Ára 1 K s a Lampel Róbert könyvkiadócégnél (Budapest, VI., Andrássy-út 21.) kapható.

— **Lemberg. Tíz hónap az orosz cáriánus uralma alatt.** Újajlata haditudósítás jelenik meg ezzel az új könyvvel. Nem itt-ott meglejtet újságcikket gyűjtemény, hanem egységes, egyszerre írott munka. Talán legáltalánosabb szociológiai haditudósításnak lehetne mondani a könyv módszerét. *Pogány József*, az ismert szocialista ír, mint harcoló katona és mint harcoknál néző haditudósító keresztül-kasul bejárta Galiciát anyai magyar vértől áztatott földjét. A Lembergbe rázúduló orosz inváziót rajzolta meg és a városra nehezűdő tűzhőnapos idegen uralom képet adja. De nem rokkant ír, nem események riportját pörgeti, hanem a Lembergbe törő orosz invázióval voltaképpen egész Galiciának és valamennyi nagy problémájának a képet formálja meg. Kettőntő vádirat ez a könyv, de nem az orosz nép ellen, hanem az orosz cárizmus és végő soron minden idegen uralom ellen. Megmutatja, milyen katasztrófás változáson megy keresztül a nyugednylis nagy város a tűzhőnapos orosz uralom alatt. Lemberg és Galicia minden életvilágát válnak át: valósággal anatómiai pontossággal leírják életük ennek a háború tűzkeréblől körülveti országának a teste. Sorra vonul el az önálló Lengyelország kérdése, a harmincmillió Ukrajna izgató problémája, a galicai szocializmus, a rutén-kérdés, a zsidó-kérdés, a cionizmus. Nagy perspektívák vetül messze Galicián túra is: Orosz Lengyelország felé, Oroszország nagyhatalmi állása felé és a nagy orosz birodalom bomlása felé. De nemcsak a nagy közügyeket rajzolja. Az invázió alatti család életet csakúgy megmutatja, mint az orosz tiszteknek a prostituálthoz való viszonyát, a földalatti Lemberg bujdosóitól csak úgy képet ad, mint az idegen uralom ellen a nép fantáziájában megteremtéséről, anekdotákról és életről. Érdekes, sokhelyt valószínűleg izgalmas olvasmány ez a könyv. Szociológiai, riport, haditudósítás, novella, sokféle elemből összetett és mégis egységes munkája. Az elegáns kiállítású könyvet a Népszava könyvkereskedés adta ki és az ára 160 korona. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

— **Bakabánya község adományai a hegy-**

bányai katonai üdülőtelepnek. A hegybányai katonai üdülőtelep számára Bakabánya községtől a következők adományoztak: Muba József 4 K-t, Muba Pál 2 K-t, Murancsan Károly 6 K-t, Muhr Katalin 40 K-t, Muhi Károly 2 kilogramm diót, Mráz János 1 K-t, Mráz Sándor 1 K-t, N. N. 1 K-t, Neufeld Józsefné zöldbabot, 1 inget, 30 f-t, Németh Zsófia 1 K-t, Noska Jánosné 20 tojást, 3 K-t, Ollik Gyula 3 K-t, Ollik Kálmáné 100 cigarettát, 13 kilogramm lisztet, 6 kg. rizst, 2 K-t, Oroszsky Jánosné 1 kg. lisztet, szilvát, 1 K-t, Oszlami Katalin 1 K-t, Oszvald János 1 K-t, Pacer Katalin Józsefné zöldbabot, Petrasek Ágoston 10 K-t, Petrasek József 2 K-t, Pettitsz János 1 K-t, Pettitsz János 2 K-t, Plevác János burgonyát, tejet, 2 K-t, Plevác János 1 K-t, Plevác Gusztáv 30 tojást, Plevaytá 1 K-t, Pittner Anna 3 kg. lisztet, 2 törölt, 1 K-t, Polányi Jánosné 1 kg. szalonmált, burgonyát, babot, 2 K-t, Polányi István 2 K-t, Polányi Samuné 70 f-t, Polányi Gyuláné babot, kenyeret, Povezsán Jánosné babot, burgonyát, kenyeret, Povezsán Mihályné 1 kg. lisztet, 1 kg. szalonmált, babot, Povezsán Györgyné 3 kg. lisztet, babot, 1 K-t, Povezsán József 3 kg. lisztet, hagymát, 4 inget, 1 alsónadrágot, 2 K-t, Povezsán József 1 K-t, Povezsán Józsefné 2 K-t, Povezsán Istváné 1 K-t, Povezsán Ferencné 1 K-t, Povezsán Ferenc 1 K-t, Podharany János 4 kg. lisztet, 1 K-t, Podharany Samu 240 K-t, Polereczsky Katalin 1 K-t, Polecsek Ferencné hagymát, uborkát, 12 tojást, 1 K-t, Pohordecz György zöldséget, burgonyát, 50 f-t, Poszszky Mihály 2 l. tejet, burgonyát, Poleczerky Samuné zöldséget, lepedőt, Poleczerky Pál zöldséget, 1 K-t, Prandorf György burgonyát, zöldséget, Prandorf Samu 2 K-t, Prandorf János 5 kg. lisztet, 1 kg. szalonmált, kenyeret, burgonyát, 4 K-t, Puch Vilmosné 60 f-t, Pohoreka Andrásné burgonyát, babot, 1 K-t, Raksányi Samu lekvárt, babot, aszaltszilvát, 1 K-t, Raksányi Samu 2 K-t, Raksányi Samuné 5 K-t, Raksányi János 2 K-t, Raksányi Katalin 2 K-t, Raskó János 1 kenyeret, Regula József 40 f-t, Regula Mihály 40 f-t, Regula József 40 f-t, Regula Pál 2 kg. lisztet, burgonyát, 1 K-t, Ripicskó György 1 kg. szalonmált, lekvárt, Ribay Paula 3 K-t, Ruskovics Anna zöldséget, burgonyát, Ruskovics István zöldséget, Ruskovics János 1 kg. szalonmált, Sallai Jánosné 1 K-t, Sárkány 2 K-t, Salyi József babot, salátát, 1 K-t, Siket Jánosné zöldséget, 1 K-t, Siket Pálné 5 K-t, Siket Zsuzsanna 1 K-t, Seljam Jánosné 2 K-t, Schwartz Sámuel, Schwartz János 1—1 K-t, Schwartz Jánosné 2 K-t, Schwartz Pálné 1 K-t, Schwartz József 1 K-t, Schwartz János dr. 10 K-t, Szkladán Pál 2 K-t, Sianta József 1 K-t, Slovka János zöldséget, lekvárt, búzaját, Stampszky Jánosné 2 K-t, Stampszky Samuné 3 K-t, Stampszky János 1 K-t, Stampszky Pálné 1 K-t, Svihran Samuné 5 kg. lisztet, babot, karalábét, 1 kg. szalonmált, lepedőt, 40 f-t, Svihran Pál 1 K-t, Svídran Jánosné 30 f-t, Svídran Zsuzsi 1 K-t, Suba János zöldséget, 2 K-t, Suba János 4 kg. lisztet, zöldséget, 1 K-t, Susba János 1 K-t, Suba Samuné 5 tojást, Suba Zsuzsanna 40 f-t, Suba Pálné lisztet, babot, zöldséget, 150 K-t, Suba György zöldséget, burgonyát, Szakós Pál 1 K-t, Szánta Sámuel szalonmált, zsírt, 2 K-t, Szkladán Pál 2 K-t, Szluka Sándorné 1 K-t, Sztruka Sámuel 2 K-t, Szabó Mihály 2 K-t, Szakmár János 2 K-t, Szitka Amália 1 K-t, Szluka Pál 1 kenyeret, Szverén János lekvárt, karalábét, burgonyát, tejet, Székus Pál húst, szörpöt, Szluka Mihályné inget, nadrágot, Szolárki Györgyné babot, Szlávrik Mária zöldséget, Szakmár Istvánné zöldséget, lekvárt, babot, Szitka Amália 1 K-t, Szvajkó Jánosné lekvárt, Sztruka Katalin lisztet, Sztruka Pál uborkát, 2 K-t, Suka János 1 K-t, Sotka Judit 1 K-t, F. S. N. 5 K-t, az ev. templomban tartott offerendiából 26 K-t, Tegelhő Györgyné zöldséget, tojást, Tebenec Jánosné babot, 1 kg. zsírt, Tides Mihályné 1 K-t, Turcsányi Lajos 1 K-t, Tropa Samu $\frac{1}{2}$ kg. szalonmált, tejet, kenyeret, Uhricsan János 80 f-t, Ujfalussy János, öz. Uhrien Jánosné, Ucinát Pál, Usjak Márton 1—1 K-t, Uskred Imre lisztet, 1 K-t, Urszinyi Györgyné 5 kg. kokcakurot, 10 üveg paradicsomot, 2 üveg lekvárt, Urszinyi György 10 K-t, 100 cigarettát, Vadicska János uborkát, kenyeret, Vadicska Mihály 6 kg. lisztet, babot, 2 K-t, Vadicska Katalin 2 K-t, Vadicska Lajosné lekvárt, Váasek Józsefné lisztet, zöldbabot, 1 K-t, Valasek János 40 f-t, Vavrik János zöldséget, burgonyát, 20 f-t, Velebni Sámuel 2 K-t, Velebni Judit zöldséget, Velebni Józsefné zöldbabot, Velebni Sándor 2 K-t, Velebni Anna zöldséget, burgonyát, Vranák Vilmos húst, tejet,

